

KÖNYVISMERTETÉS

VILÁGATLASZ CARTOGRAPHIA

A térkép már igen régóta az emberiség nélkülözhetetlen eszköze. Nélkülözhetetlen a távolabbi tájakkal való gazdasági kapcsolatok fenntartásában, az utazásban, valamint a Föld felszínére vonatkozó információk túlnyomó hányadának rögzítésében. Amióta az ember a fejlődése során tudatára ébredt a tájékozódás szükségességének, és rájött, mennyire fontos, hogy az utbaigazítást másnak is meg tudja adni, eszközöket készít ehhez. Ilyen eszköz a térkép. Az eddig ismert legrégebbi, térképet ábrázoló festményt mintegy nyolcezer éves településen találták.

A rossz térkép nagy károkat okozhat. Tudunk nemrég még fennállt hatalomról, ahol nemzetbiztonsági megfontolásból tudatosan rossz térképeket adtak ki az országról.

Térképeket tanulmányozni gyakran szükséges, térképeket böngészni pedig mindig izgalmas élmény. Fiataloknak tanulás, kalandravágyó lelkeknek a képzelet segítője, az álmodozás támasza. Ez a CD-ROM segít abban, hogy mindebben felhasználhassuk a modern informatika nyújtotta kényelmet.

Igyekeztem a CD-t és annak kezelését aszerint megismerni, amennyi időt és energiát egy elfoglalt ember tud erre fordítani, és így megkóstolni, valójában mit nyújt a felhasználónak. A kiadó bevezetője szerint a Világatlasz CD használatában örömet leli az, aki szereti az

igényesen kivitelezett részletes térképeket; aki szeretne adatokat, lexikális ismereteket gyűjteni a világról, a székében hátradőlve fényképek nézegetése közben megismerni azt vagy éppen egy-egy térképet különböző aspektusban kíván látni vagy akár papírra vetni. Tapasztalataim nem cáfolták ezeket az ígéretek.

A Világatlasz CD hármastérképi struktúrára épül. Részei: a teljes Földet ábrázoló térkép, a földrészeket ábrázoló térképek, valamint a Föld területeit, államait részletesen ábrázoló részlettérképek. Minden térképlapon tízféle lehetőségünk van megjelenítésre: ♦ Domborzati alap ♦ Domborzat ♦ Domborzat és közlekedés ♦ Teljes domborzati lap ♦ Politikai alap ♦ Politikai és vízrajzi alap ♦ Politika ♦ Politika, vízrajz ♦ Politika, közlekedés, nagyvárosok ♦ Teljes politikai lap.

A CD egyben jelentős adatbázist is kínál. „A világ számokban” adatgyűjteménye pl. kilenc fontos mutató szerint adja meg az egyes országok adatait: Népsűrűség ♦ Egy főre jutó GDP, ♦ A GDP egy főre jutó növekedése 1996–97, ♦ Egy főre jutó energia felhasználás, ♦ Egy főre jutó személyes háztartási fogyasztás növekedése, ♦ Egy nőre eső születések száma, ♦ 65 évesek részaránya a teljes népességben (furcsa: egyetlen évjáratot választani mutatóként – lehet, hogy ez valójában a 65 év felettieket jelenti?), ♦ Általános iskolások beiskolázottsága%, 1993–95 ♦ A népesség ivóvíz ellátottsága 1990–97. Nem ünneprontás ugyanakkor megjegyez-

ni, hogy a változások dinamikáját mutató hosszabb idősorok többet adnának, hasznosabbak lennének.

Tanuláshoz hasznos, szellemi barangoláshoz érdekes a „Látni és tudnivalók” adatgyűjtemény. Ez az egyes országokról a következő információkat kínálja: ♦ Zászló ♦ Címer ♦ Hovatartozás ♦ Terület ♦ Lélekszám ♦ GDP (ez nyilvánvalóan GDP/fő adatot jelent), ♦ Az állam neve magyarul és a saját hivatalos nyelven ♦ Főváros ♦ Államforma ♦ Közigazgatási beosztás ♦ Pénznem ♦ Hivatalos nyelv ♦ A népesség összetétele ♦ A népesség vallási megoszlása ♦ Rövid, de tartalmas természetföldrajzi leírás ♦ A főbb gazdaságföldrajzi adatok ♦ Közlekedés ♦

Az adatgyűjteményt számos földrajzi hely, helység leírása és hozzájuk tartozó fényképek is gazdagítják.

Az állatok sokszínű világával még csak most ismerkedő gyermekek számára lehet érdekes a Föld élővilágának itt található bemutatása, amely az egyes földrajzi területek jellegzetes állatainak magyar és latin elnevezését, valamint egyszerűsített alakját állítja elénk.

A CD kínálata tetszett, a használati útmutatója már kevésbé. Valóban benne van minden szükséges útmutatás, de annak számára, aki viszonylag kevés időt tud fordítani a tanulmányozására, nem eléggé felhasználóbarát. Jó tudni, hogy a kiadó szándéka szerint ezen javítani fognak.

Az ilyen eszközöknél kritikus jelentőségű kérdés, hogy milyen segítségre számíthat a laikus felhasználó.

náló, ha elakad, vagy nehézségei támadnak a használatban. Ebben is van még mit javítani. Mindez azonban nem változtatott azon, hogy a CD-t hasznos információk gazdag tárházának, érdekes eszköznek találtam.

O. P.

George W. Bush

UTAM

A FEHÉR HÁZBA

PERFEKT, 2001

Világos, emberközeli kép az Egyesült Államok jelenlegi elnökéről. Nyilvánvalóan nem teljesen objektív, hiszen ő maga vázolja fel, de nagyon is sokatmondó. Róla, az országáról és általa a világunkról.

Bush innen is kiérezhetően jól ért a kommunikációhoz, a láttatás mesterségéhez. Okos – és egyben jó küzdőszellemű – emberre vall, amit arról mond, miért szánta rá magát e könyv megírására. Az arculatépítés egyik alapszabályát követte ebben: „soha nem szabad megengedni, hogy mások fessék meg a rólam kialakítandó képet”. És az intelligens harcát: „ha nem tudod megállítani, vezesd”. Nyilvánvalóvá vált előtte, hogy könyveket írnak róla, tehát elkészítette a saját változatát.

Az elnökválasztás körüli harcban kevésbé kedvező vélemények is előtérbe kerültek Bush intellektuális színvonaláról. Ezek sugallata nagyjából az volt, hogy faragatlan texasi, aki még kulturáltan beszélni sem igen tud. Könyvéből viszont egy kifejezetten intelligens ember képe bontakozik ki – természetesen nem akként, hogy ilyennek mondja

magát, hanem ahogyan az életéről és főként a világáról beszél. Jól tud bánni a szavakkal. Elbeszélését helyenként még némi fanyar önirónia alkalmazásával is rokonszenvesebbé teszi. Rögtön a legelején, könyve megírásáról mondja: „a mi családbunkban ez már hagyomány, nálunk még a kutya is könyvet ír.” Elmeséli, hogyan szedtek fel az utcán egy kóbor kismacskát, s hogy ezzel szemlélteti a gyerekeinek: nem számít, milyen mostoha körülmények közé kerülsz, soha ne add fel.

Amennyit innen a távolból tudhatunk az USA polgáraitól, annak alapján a művéből az is kiérződik, hogy azt elsősorban a hazai közönségnek szánta. Hivatásos politikus-tól ez teljesen érthető. Amint mondja, célja segíteni az olvasót, hogy képet alkothasson a személyes értékrendjéről, filozófiájáról, valamint arról, hogyan közelít a problémákhoz és hozza meg a döntéseit, továbbá bepillantást kapjon az életvitelére és a vezetési stílusába. Könyvét tehát, figyelemmel annak jó színvonalára is, úgy tekinthetjük, mint a politikai marketing kulturált, ügyes eszközét.

Bush érezhetően azok emberének mutatja be magát, akik a konzervatív értékrendet követik, és az USA hagyományaiban mélyen gyökerező, sokakban ma is igen erős „Isten, haza, család” elvét vallják. Művének címét is egy egyházi énekből veszi, elbeszélése pedig hangsúlyosan kiemeli, milyen nagy szerepet játszik a hit az életében és a döntéseiben. Egy jellemző példa: „Nem lehettem volna kormányzó, ha nem hiszek egy minden emberi szándék felett álló isteni tervben.”

Keményen rendpárti. Erőteljesen ostromozza a hagyományos er-

kölcsi rend megingását, amelyet a felelősségvállalás elutasításával és annak a szemléletnek az eluralkodásával jellemez, amely szerint „Ha jólesik, csináld, ha nem, okold a másikat”. Amint mondja, „életem több mint ötven éve alatt az amerikai kultúra példátlan mértékű hanyatlásának lehettem szemtanúja, ami kikezdte kollektív értékeit és a viselkedési morál alapjait. Személyes felelősségérzetünk drámai módon csökkent, a megváltozott értékrendben elhomályosult a jó és rossz közötti éles kontraszt.” Hite szerint arra van szükség, hogy „valaki kézen fogjon és átvezessen bennünket a személyes felelősségvállalás új korszakába.” Rendpárti nézetei igen erősen kitűnnek azokból a részekből, ahol vázolja, texasi kormányzóként hogyan akart harcolni a fiatalkori bűnözés ellen. „Rendet az iskolákban, kemény módszereket a kollégiumokban és az újonckiképzésben, utolsó lépcsőfokként pedig több férőhelyet a fiatalok számára fenntartott büntetőintézetekben.” Sokatmondó az is, ahogyan az eszményi texast jellemzi: „keményen dolgozó, családos ember, rettenthetetlen versenyző a pályán, ugyanakkor érző, alázatos lélek.” Itt minden szónak külön-külön súlya, pontos üzenete van.

Másrészt az emberi kapcsolatokban nagyon is közvetlennek mutatja magát, amilyennek az amerikai „kisember” látni szereti a vezető politikusokat: „Szeretek találkozni az emberekkel, kezet rázni velük, meghallgatni az élettörténetüket”. Arcképének fontos elemeként mutatja fel a konzervatív értékrend egyik alapértékét, a tiszteletadást. Elbeszélésében a tiszteletadás rendre visszatérő kulcsszó. Számos helyen kiemeli a tiszteletet, amelyet a szülei iránt érez, és